

Mesajul Președintelui UNBR către Congresul Avocaților 2010.

Profesia de avocat din România este un exemplu pozitiv de evoluție profesională și construcție instituțională postcomunistă.

În anii 1990 profesia s-a emancipat de sub tutela statului. S-a creat un cadru juridic privind organizarea și exercitarea profesiei compatibil cu activitatea avocaților din țările cu democrație avansată.

Pe această bază legală s-a dezvoltat o construcție instituțională coerentă și dinamică, grație eforturilor unei generații de avocați, inspirată și responsabilă, în fața căreia trebuie să ne înclinăm.

Atât la nivel central cât și la nivelul barourilor, evoluția profesiei a fost constant ascendentă și echilibrată. Situația s-a resimțit rapid în bunăstarea și prestigiul mării majorități a avocaților.

În consecință, a sporit încrederea avocaților în propriul destin profesional.

Pe fondul intereselor locale și a dezvoltării conceptului de „autonomie a barourilor”, începând din 1996, dar mai ales după anul 2002, profesia a suferit de o criză de creștere numerică, fără ca selecția la primirea în profesia de avocat să vizeze, cu prioritate, calitatea. Sub pretextul necesității dezvoltării numerice a unei „profesii liberale” în care „*intră cine vrea, rezistă cine poate*” (!) o mare parte dintre decanii barourilor au impus standarde din ce în ce mai reduse cu privire la exigența la primirea în profesia de avocat, care au evoluat de la un simplu „interviu” până la examene organizate după 41 de standarde, corespunzător numărului de barouri.

Profesia de avocat a devenit victima propriului succes instituțional.

Pe fondul unui deficit de exigență, prea multă putere acordată dintr-o dată organelor profesiei cu argumentul descentralizării, fără ca forța economică și de impact real a instituției baroului să se dezvolte corespunzător sensului real al evoluției profesiei în plan calitativ, a fost pus în pericol sănătatea și prestigiul profesiei în ansamblul său. Concomitent, relațiile dintre barouri s-au redus la apărarea ariei teritoriale de competență, ori au determinat „acuze” interminabile și fără soluții privind scăderea totală a ștachetei de exigență la primirea în profesie și atragerea solicitanților din diverse zone ale țării la barouri la care „primirea în profesie a devenit o formalitate” (!).

Pe de altă parte s-a încurajat din considerente diverse prin primirea în profesie a unor juriști care nu s-au înscris în barou în termenul prevăzut de lege și au fost îndemnați, adesea exclusiv în virtutea unor relații personale „*să-și păstreze dovezile de primire*” pentru valorificarea așa-ziselor drepturi la momentul oportun!

Evoluția profesiei a creat și decalaje de acces la clientelă, de ocupare profesională reală, de realizări economice personale și a favorizat, în raport de modelul impus cel mai frecvent de cei care au intrat în profesie cu experiența altor profesii anterioare, indiferența și opoziția față de barou!

Efectele acestei crize se resimt și astăzi.

Pentru corectarea dezechilibrelor interne astfel apărute este necesar tact și sacrificiu al intereselor personale.

Îmi exprim convingerea că lucrurile nu pot fi ușor corectate și este necesară o nouă generație de lideri instituționali ai profesiei care să facă ordine și să restabilească echilibrul în ceea ce privește valorificarea realizărilor instituționale din ultimii 20 de ani.

Uniunea Avocaților din România, Uniunea Națională a Barourilor din România și barourile au reușit să asigure timp de 20 de ani independență și bunăstarea generală a profesiei, precum și echidistanță față de forțele politice. Este un model de reușită instituțională pentru care s-a muncit enorm.

Evoluția profesiei a fost favorizată și de creșterea economică a României, anterioară crizei în care ne aflăm. Presa reproduce declarațiile unor avocați cu un venit comparabil cu cel din vechea Europă sau din Statele Unite.

Refluxul creșterii economice și numărul mare de avocați intrați în profesie în ultimii ani au creat însă și o avocatură pauperă! Aceasta invită profesia și mediul social, în ansamblu, la provocări greu de anticipat!

Evoluția profesiei de avocat se află, în prezent, în legătură directă cu evoluția Europei! Presiunea mediului social economic asupra profesiilor juridice și asupra profesiei de avocat, în special, înlătură tot mai mult tradiția instituțională a profesiei și impune asumarea de către avocați a responsabilității sociale profesionale. Aceasta trebuie să se manifeste nu numai față de clienți, dar și față de actul de justiție, de impunerea regulii de drept în orice acțiune socială.

Creșterea în liniște a profesiei și a avocaților a determinat, în general, neimplicarea organelor profesiei în spațiul public. A asuma în numele avocaților implicarea în chestiunile care preocupă societatea, în special cele legate de sistemul judiciar, este o necesitate obiectivă! Tradiția și realitatea demonstrează că justiția aparține, în egală măsură, profesiilor juridice, avocaților, consilierilor juridici, executorilor judecătorești, notarilor, grefierilor. Cetățenii sunt beneficiarii serviciului profesional. De aceea, profesia de avocat ar trebui să se manifeste proactiv față de bunul mers al justiției, pentru impunerea regulii de drept!

Statul deoparte este confortabil, dar pe termen lung este și va fi o politică perdantă pentru profesie, pentru că abandonarea respectului legii se va răsfrânge mai devreme sau mai târziu și asupra avocaților.

Intervențiile publice ale conducerii U.N.B.R. și ale barourilor cu privire la respectarea legii sunt și trebuie să fie apanajul profesiei care, de regulă, nu știe să-și laude realizările, dar știe să critice rațional și curajos ceea ce este nesănătos!

Standardul profesional ridicat atins de profesia de avocat trebuie să constituie un rezervor permanent de expertiză care să impună ridicarea standardelor profesionale din magistratură, într-un climat corect și bazat pe respect!

Există sisteme judiciare în care poți ajunge judecător numai după un număr de ani de practică avocațială. Un cadru normativ specific al accesului în toate profesiile juridice după aceleași standarde astfel încât trecerea dintr-o profesie în alta să se facă liber, fără restricții sau bariere, ori agrementarea avocaților și consilierilor juridici specializați și recunoscuți prin examene ca veritabili parteneri ai justiției astfel încât raporturile dintre profesii să funcționeze precum vasele comunicante, pe bază de autoreglare, ar rezolva și problema deficitului de resurse umane din justiție, și presiunea pe care alte profesii o fac exclusiv asupra profesiei de avocat de a se permite accesul liber, fără măsura competenței profesionale sau a dobândirii tehnicilor, deprinderilor și deontologiei profesionale specifice. Dacă asemenea presiuni urmăresc exclusiv denaturarea și diminuarea poziției sociale a avocatului în societate, avem convingerea că generațiile prezente și viitoare de avocați-profesioniști nu vor permite realizarea unor asemenea scopuri!

Anul 2009 a scos la iveală în cel mai frust mod dezechilibrele instituționale și frustrările acumulate în ani și ani în sistemul judiciar.

Corpul de avocați este afectat direct și indirect de evoluția sistemului judiciar. Dezechilibrele în modul de organizare a instanțelor și parchetelor, modificarea permanentă a

competențele acestora și lipsa resurselor umane suficiente, pe fondul pensionărilor anticipate tot mai numeroase, în condițiile în care nu s-a mai permis în magistratură cumulul pensiei cu salariul, sunt aspectele obiective ale sistemului judiciar care, dincolo de aspectele subiective sub care sunt înfățișate uneori problemele justiției, afectează nemeritat relațiile dintre magistrați și avocați!

Adesea și abordările avocaților asupra problemei evoluției sistemului judiciar sunt subiective!

Profesia de avocat va evolua determinată de evoluția sistemului judiciar, dar și a mediului economic, iar viitorul profesiei nu poate fi descifrat dacă nu se dă răspuns la întrebări fundamentale pe care generația de avocați tineri, majoritari în profesie le adresează Corpului de avocați, în ansamblul său: Ce vrea să fie în viitor profesia de avocat? În slujba cui ar urma să funcționeze? Cum se raportează profesia la cetățean și la celelalte puteri ale statului? Ar trebui ca profesia să aibă în vedere exclusiv raporturile individuale ale avocaților cu clienții, iar probleme sociale să rămână indiferente avocatului? Dar Baroului? Care este atitudinea avocatului față de propriile probleme ale profesiei pe care o exercită? Care este atitudinea față de corupție, față de disprețul legii, inclusiv cea din propriul sistem ori față de necunoașterea, neaplicarea sau ignorarea legislației profesionale privind avocatul?

Este cert că nu este vremea unei confruntări instituționale! Dar a trecut și vremea aranjamentelor și compromisurilor pentru realizarea progreselor în dezvoltarea instituțională, pe bază de lege, a profesiei. Chiar dacă asemenea practici pot realiza progrese instituționale ale profesiei pe termen scurt, ele pot cauționa evoluția în timp a profesiei, deoarece abordarea politicilor publice privind profesia de avocat ține de domeniul dezvoltării generale a statului de drept, domeniu în care compromisul are efecte irecuperabile!

Un for al profesiei de avocat este un loc potrivit pentru a discuta și probleme privind viitorul profesiei, dar și probleme privind viitorul justiției!

De reușita schimbării la față a justiției atâră interese esențiale ale statului, dar și ale profesiei de avocat! Până când Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV) în justiție nu va fi ridicat, capacitatea avocaților români de a se implica activ în rosturile și evoluția avocaturii în spațiul european este capacitatea avocaților care nu reușesc să contribuie efectiv la îmbunătățirea și schimbarea mediului judiciar pentru a se câștiga în planul stabilității și predictibilității pe bază de lege a deciziei economice individuale, a celui sfătuit de avocatul competent, a cărui activitate este bazată pe drept și nu pe relațiile din societate!

Schimbarea mentalităților astfel încât rezultatele apărării și ale consultanței avocațiale bazate exclusiv pe lege să se facă astfel încât conflictul de interese să fie eliminat din tactica și strategia avocațială și nu estompat într-o complicitate suspectă, reprezintă cheia reușitei profesionale în viitor!

Toate aceste chestiuni privesc profesia!

Fiecare avocat are dreptul să se bucure de rezultatul muncii sale și să trăiască tihnit. Liniștea și bunăstarea nu dăinuiesc de la sine! Ele au apărut și s-au păstrat numai dacă generații întregi de avocați au rămas active și interesate de viitorul profesional!

Este ceea ce au făcut și avocații români, mai ales în ultimii 20 de ani, iar efortul lor trebuie răsplătit de cel mai înalt for al avocaturii române!